

Plán péče
o
Přírodní památku
Ondrášovy díry
na období 2025–2034

JEDNA
PŘÍRODA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	1
1.1 Základní identifikační údaje.....	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany	2
1.6 Kategorie IUCN	3
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	2
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	2
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav	3
1.8 Cíl ochrany	4
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	5
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů	5
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů.....	9
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti.....	10
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	10
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	11
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	12
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích	122
2.4.2 Základní údaje o útvech neživé přírody.....	12
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup.....	13
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize.....	14
3. Plán zásahů a opatření	15
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	15
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	15
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	17
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností.....	17
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu.....	17
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	17
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	17
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území.....	17
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území.....	18
4. Závěrečné údaje	199
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností).....	19
4.2 Použité podklady a zdroje informací	19
4.3 Seznam používaných zkratk.....	20
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	21
5. Přílohy.....	22

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1344
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Ondrášovy díry
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	ONV ve Frýdku Místku
číslo předpisu:	neuveдено
datum platnosti předpisu:	27. 4. 1990
datum účinnosti předpisu:	15. 3. 1990

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Frýdek - Místek
obec s rozšířenou působností:	Frýdlant nad Ostravicí
obec s pověřeným obecním úřadem:	Frýdlant nad Ostravicí
obec:	Ostravice, Malenovice
katastrální území:	Staré Hamry 2, Malenovice

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 690783, Malenovice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1043/39 - část		lesní pozemek		1 286 607	27 684
1104 - část		ostatní plocha	ostatní komunikace	3 357	438
Celkem					28 122

* výměra části parcely byla určena nástroji GIS

Katastrální území: 715646, Staré Hamry 2

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
2973 - část		ostatní plocha	ostatní komunikace	38 06	613
422/1 - část		lesní pozemek		426 518	10 709
424/1 - část		lesní pozemek		680 385	4 161
Celkem					15 483

* výměra části parcely byla určena nástroji GIS

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jim dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha: M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	4,2554	-		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	0,1051	-	neplošná půda	-
			ostatní způsoby využití	-
zastavěné plochy a nádvoří	-	-		
plocha celkem	4,3605	-		

Původní vymezení PP bylo provedeno podle podkladů střediska geodézie z roku 1989 a podle LHP na decenium 1985 – 1994. Výměra byla stanovena na 4,5 ha. Vzhledem k tomu, že území nebylo nikdy geodeticky zaměřeno, nemá vlastní parcelu a v terénu nejsou patrné žádné pevné hranice, je jeho velikost vždy v rámci tvorby nového LHP mírně upravena při tvorbě nové porostní mapy.

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park: -
chráněná krajinná oblast (včetně zóny): Beskydy, III. zóna
překryv s jiným typem ochrany: CHOPAV Beskydy
mezinárodní statut ochrany: -

Natura 2000

ptačí oblast: CZ0811022 Beskydy
evropsky významná lokalita: CZ0724089 Beskydy

1.6 Kategorie IUCN

III - přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

- Podzemní systém pseudokrasových jeskyní a jejich ekologických funkcí.
- Ojedinelá zoologická lokalita s koloniemi ohrožených druhů netopýrů.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
S3B Jeskyně nepřístupné veřejnosti		podzemní systém puklinových a rozsedlinových pseudokrasových jeskyní s podmínkami vhodnými pro výskyt ohrožených druhů netopýřů	a, b (8310)

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
vrápenec malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	VU	významné zimoviště, pravidelný výskyt, jednotky, výjimečně desítky jedinců	a
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	NT	významné zimoviště, pravidelný výskyt, desítky jedinců	a, b
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	NT	významné zimoviště, pravidelný výskyt, jednotky jedinců	a
netopýr vousatý <i>Myotis mystacinus</i>	-	významné zimoviště, pravidelný výskyt, jednotky, výjimečně desítky jedinců	a
netopýr severní <i>Eptesicus nilssonii</i>	-	významné zimoviště, nepravidelný výskyt	a
netopýr řasnatý <i>Myotis nattereri</i>	-	významné zimoviště, nepravidelný výskyt	a
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	-	významné zimoviště, nepravidelný výskyt	a
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>	-	významné zimoviště, nepravidelný výskyt	a

**stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR, obratlovci: VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje; Chobot & Němec (2017)

C. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
Pseudokrasové jeskyně	flyšové mořské sedimenty godulských vrstev křídového či mladotřetihorního stáří, vyzdvižené v několika fázích karpatského vrásnění na počátku třetihor	Puklinová Velká Ondrášova jeskyně, poměrně rozsáhlý komplex na hřebeni kopce Lukšinec (hloubka 34,5 m, délka 217 m). Další puklinové a rozsedlinové jeskyně.	a

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
S3B Jeskyně nepřístupné veřejnosti	zachování a udržení současného stavu puklinových a rozsedlinových pseudokrasových jeskyní, sloužících jako zimní úkryt pro letouny	jeskyně bez antropogenního poškození, zajišťující vhodné podmínky pro hibernující živočichy v zimním období

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
vrápenec malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	ochrana a zachování zimoviště kriticky ohroženého druhu	každoroční výskyt v době zimování, jednotky až desítky jedinců
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	ochrana a zachování zimoviště kriticky ohroženého druhu	každoroční výskyt v době zimování, desítky jedinců
další druhy podřádu <i>Microchiroptera</i> : netopýr brvitý, n. vousatý, n. severní, n. řasnatý, n. vodní, n. ušatý	ochrana a zachování zimoviště silně ohrožených druhů	nepravidelný výskyt v době zimování, 5× za 10 let jednotky exemplářů

C. útvary neživé přírody

útvary	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Pseudokrasové jeskyně	zabezpečení a udržení současného stavu puklinových a rozsedlinových pseudokrasových jeskyní, sloužících jako zimní úkryt pro letouny	jeskyně bez antropogenního poškození, zajišťující vhodné podmínky pro hibernující živočichy v zimním období
	průběžný monitoring posunu skalních bloků v jeskynních prostorách a průchodnosti jeskyní	průchozí jeskynní prostory

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

K hlavním prvkům georeliéfu, které představují nejcennější partie PP Ondrášovy díry, náleží gravitačně rozvolněný zdvojený hřbet s četnými pseudokrasovými jevy. Zdvojený hřbet představuje fenomenální ukázkou působení gravitačních procesů, které nemají na území ČR obdobu (v menším měřítku jsou ještě podobné jevy vyvinuty na hřbetu Čertova mlýna). Bezesporu nejcennějšími partiemi jsou podzemní jeskynní systémy, které vytváří útočiště specifickému společenstvu organismů.

Koncentrace pseudokrasových jeskynních systémů vyvinutých na rozeklaném temeni lysohorské rozsochy Lukšince, 2 km severozápadně od vrcholu Lysé hory, je jedna z největších ve flyšovém pásmu Karpat. V území PP je evidováno 8 jeskyní. Délka několika zdejších jeskyní se pohybuje od 8 do 217 m, hloubka dosahuje 34,5 m. Systém puklinových a rozsedlinových jeskyní tvoří dvě větve táhnoucí se paralelně s hřebenem Lukšince. Pukliny rozestupujících se bloků pískovců jsou poměrně úzké, krátké, bez krápníkové výzdoby. Jejich vývoj nebyl ještě ukončen a dochází k posunu kamenných bloků a k řízení – proto jsou veřejnosti nepřístupné. Jeskynní prostory jsou charakterizovány absencí světla, vyrovnanou nízkou teplotou, stále vysokou relativní vzdušnou vlhkostí a převahou skalních povrchů. Morfologicky krajní typy jeskyní jsou na jedné straně dlouhé rozvětvené jeskynní systémy přecházející v síť plazivek a komunikující s povrchem relativně úzkým, málo nápadným ústím, na druhé straně krátké otevřené jeskyně, tzv. abri, s výrazným širokým portálem, podobné skalním převisům. V našich podmínkách jeskyně postrádají živočišné druhy s výlučnou vazbou na jejich prostředí. Vnitřní prostředí jeskyní je přesto biologicky významné, a to hlavně jako úkryt netopýrů (*Chiroptera*), ale i výskytem bezobratlých (např. některých pavouků). Biologicky nejcennější jsou zpravidla jeskyně nepřístupné veřejnosti, ale i části jeskyní přímo navazující na jeskyně přístupné, zejména pokud nezávisle komunikují s povrchem. V některých jeskyních jsou podzemní jezírka nebo i tekoucí voda. Na povrchu pak nalezneme terénní deprese, závrtky a skalní bloky rozseté po svazích jsou důkazem účinků mrazu, ledu a gravitačních pohybů v této oblasti.

Předmětem ochrany PP Ondrášovy díry je tedy zachování výše popsaného jedinečného fenoménu – pískovcového pseudokrasu.

Historie

K jeskyním se váže mnoho zkazek a pověstí. Valašské báje vypravují o celé síti podzemních děr, kde zbojník Ondráš schovával své poklady. Jedna z chodeb měla údajně směřovat do frýdeckého zámku, jiná do nitra Lysé hory, kde stojí mohutný Ondrášův zámek, jehož vstup u vodopádů Satina je zavalen velkými balvany.

Biogeografické poměry

Oblast, v níž se ZCHÚ nachází, je podle biogeografického členění České republiky (Culek et al. 1996) řazena do provincie středoevropských listnatých lesů, podprovincie karpatské a beskydského bioregionu (3.10).

Klima

Klimaticky patří oblast do mírně chladného okrsku výběžku chladné oblasti. Průměrná roční teplota se pohybuje od 4 do 8 °C, průměrný roční úhrn srážek činí 900 až 1400 mm, průměrná délka vegetační doby je 100 až 150 dní. Průměrný počet dnů se sněhovou pokrývkou je 120 až 140 (od konce října do počátku května). Průměrná mocnost sněhové pokrývky je 120 až 150 cm.

Geologická a geomorfologická charakteristika území

Moravskoslezské Beskydy jako celek jsou budovány flyšovými mořskými sedimenty křídového či mladotřetihorního stáří, vyzdviženými v několika fázích karpatského vrásnění na počátku třetihor. Vyvrásněné

sedimenty byly postupně ve třech příkrovech přesouvány přes sebe severním směrem. Převážná část pohoří patří ke slezskému příkrovu, a to převážně v jeho godulském vývoji, pouze na jižním okraji se projevuje násun příkrovu magurského. Zcela převládající stavební jednotkou Moravskoslezských Beskyd jsou vlastní vrstvy godulské. Většina dalších, ať již starších či mladších vrstev s výjimkou istebňanských v jižní části příkrovu, je pro stavbu pohoří nepodstatná.

Vznik pseudokrasových jeskyní je výsledkem druhé a třetí fáze třetihorního vývoje, kdy byla celá souvrství tektonickými pohyby různě deformována a lámána soustavami různě se křížících puklin a trhlin. Další vývoj je spojen s periglaciálními pochody a svahovými procesy. Tyto narušené lavicovité vrstvy pískovců byly vystaveny intenzivnímu mrazovému zvětrávání a gravitačnímu posunu hornin. Rozrušené bloky pískovců pak sjížděly do údolí. Sesuvem odtržených vrstev po poddajných blocích jílovců a ledu vznikaly systémy puklinových chodeb i větší dutiny. Pukliny byly mnohde překryty jinou vrstvou pískovce a nakupenými bloky čímž vznikly různě dlouhé a různě velké podzemní prostory. Povrch byl zarovnan pokrývkami hlínami a vegetací. Územím přírodní památky prochází neostrá hranice mezi kambizeměmi a horskými podzoly. V obou případech jsou pro tyto výšky příznačné malá mocnost půd, středně bohatý obsah živin a značná skeletovitost.

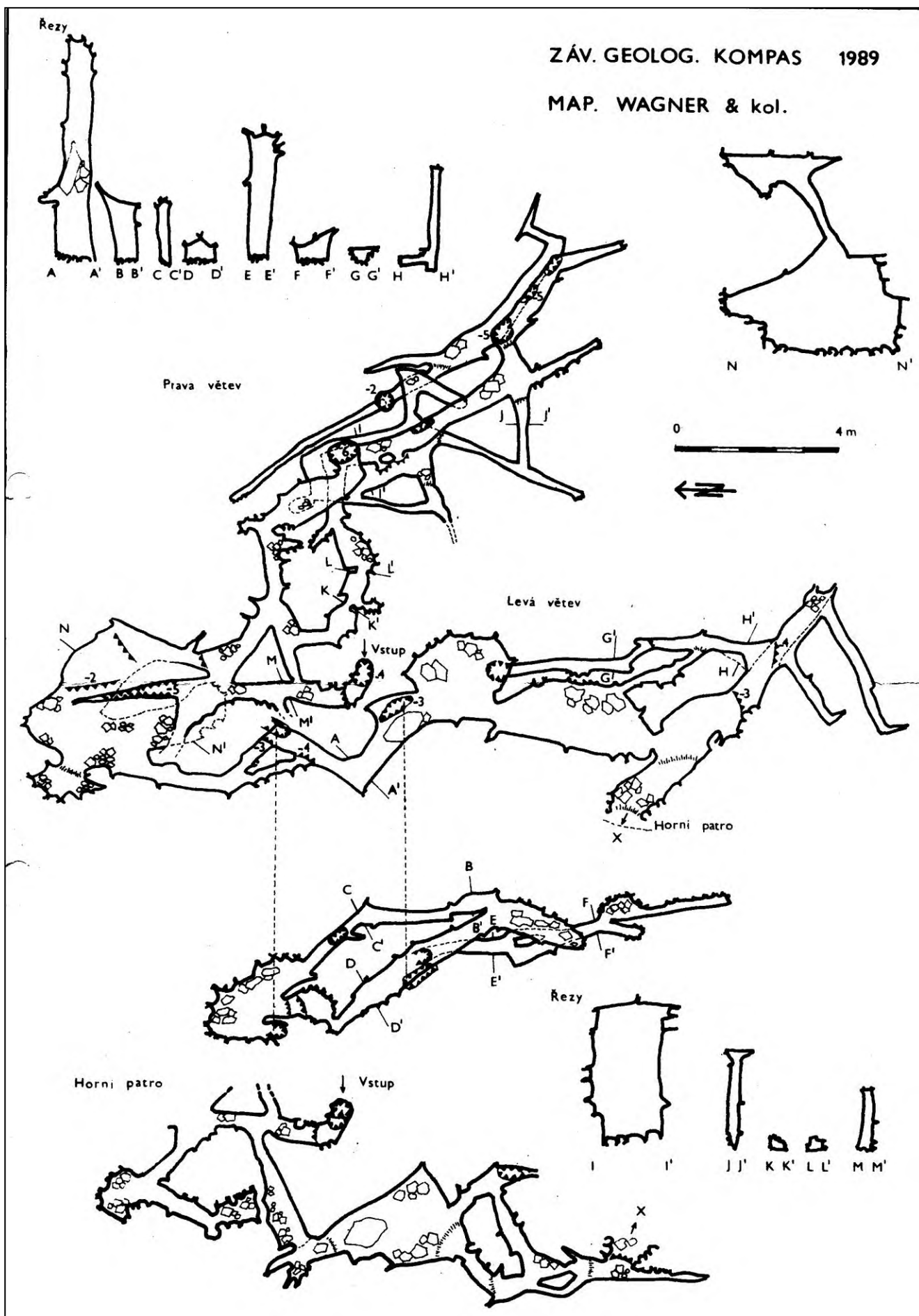
V prostoru ZCHÚ na hřbetu Lukšince se nacházejí tzv. gravitační příkopy, které probíhají paralelně s delší osou hřbetnice. Hloubka jednotlivých příkopů dosahuje maximálně 5 m. Na dně příkopů se nachází vstupy do rozsedlinových jeskyní (Zbojnická jeskyně, Malá Ondrášova jeskyně, Studená jeskyně atd.). Jeskyně vznikají jako důsledek gravitačního rozvolňování skalního masivu, který je způsoben litologií, tektonikou a intenzivním zahluobením Satiny a Sepetného potoka. Hřbet Lukšince představuje učebnicovou (a i v zahraniční literatuře často citovanou) lokalitu působení svahových procesů, které zahrnují hluboké svahové deformace, sesuvy, skalní řízení a suťové proudy („debris flow“). ZCHÚ s gravitačními příkopy a jeskyněmi je tak vlastně jen horní částí mohutného sesuvného území. Pseudokrasové jeskyně jsou velmi dobře zmapovány díky činnosti Speleologického klubu ORCUS z Bohumína a popsány v publikaci J. Wagnera (1990), který na hřbetu Lukšince popisuje několik desítek vstupů do pseudokrasových jeskynních systémů. Rychlost vzniku jeskyní a jejich dynamiku (změny v průběhu jeskynních chodeb v důsledku závalů atd.) lze pozorovat často i v horizontu několika let, jak tomu bylo například po povodních 1997, kdy se přirozeně otevřely na povrchu nové vstupy do jeskyní (J. Wagner – ústní sdělení). Některé z jeskyní jsou fenomenální svými mikroklimatickými podmínkami. Příkladem je Studená jeskyně, která se vyznačuje tzv. statickým mikroklimatem s celoročním udržováním studeného vzduchu na dně.

Ondrášova (také Zbojnická) jeskyně (kód JESO: P321 90 2C J00001)

Vstup do tohoto rozsedlinového jeskynního systému se nachází v horním JV závěru téměř 200 metrů dlouhé terénní deprese, asi 10 metrů jižně od turistické cesty Lukšinec – Lysá hora. Turistická cesta se zde přibližuje na několik metrů k jihozápadnímu skalnatému okraji této deprese, která je předposlední v dlouhé řadě. Vstupní otvor (0,4×1,2 m) pokračuje rozšířenou puklinou do hloubky 4 metrů, kde se jeskyně dělí na dvě části: Levou a Pravou větev.

- Levá větev začíná největší prostorou této jeskyně (9×7 m), vysokou 5 m, která leží pod skalním stupněm hlubokým 4 m. U dna, které je vyplněno směsí hlín a skalní suti, v JV závěru prostory vede průlez (0,5×0,4 m) k dalšímu kolmému skalnímu stupni (-3,5 m). Na jeho dně jeskyně stupňovitě klesá do nejnižší položené části „Levé větvě“. JZ dále vybíhá 4 m dlouhá rozsedlinová chodba, která přechází v několik větších dutin, přerušovaných skalními a zaklíněnými pískovcovými bloky. Při západních stěnách rozsedlinových prostor vybíhají dva „komíny“, spojující tyto střední partie s výše položenými prostorami.

Pravá větev má převážně vertikální charakter a začíná krátkou chodbou trojúhelníkového profilu, vycházející východně pod vstupní vertikálou. Několikrát zalomené prostory pod zaklesnutými pískovcovými bloky vedou nad propástkou (- 6 m). Na dně této propásky jeskyně stupňovitě klesá do místa významného křížení rozsedlinových chodeb, kde západně vybíhající 0,35 cm široká puklinová chodba ústí do komory o rozměrech 3×4 m a výšce 5 m. Z místa křížení chodeb klesá jeskyně JV dalšími stupni -3 m a -5 m do nejnižší položené úzké rozsedlinové prostory. Jeskyně je významným zimovištěm netopýrů, a proto je vstup trvale uzavřen.

Botanická charakteristika území

Podle regionálního fyto geografického členění (Skalický 1988) patří oblast do fyto geografického obvodu Karpatské oreofytikum, fyto geografického okresu Moravskoslezské Beskydy (99), podokresu Radhošťské Beskydy (99a).

V prostoru vyhlášeném jako přírodní památka se nachází smrková tyčovina přecházející do stadia kmenoviny. V severní části je porost mladší, v současnosti ve stadiu tyčkoviny. Převažující dřevinou v prostoru PP je smrk, přimíšeny jsou listnáče (JR, KL, BR, BK), ojediněle jedle. Jedná se o porosty založené zalesněním, příměs je pravděpodobně z náletu.

Zoologická charakteristika území

Nadzemní část PP Ondrášovy díry, tedy převážně smrkový les s roztroušenými skalkami a kamennými bloky, obývají typičtí zástupci beskydské fauny těchto nadmořských výšek. Z plazů zde najdeme ještěrku živorodou, která obývá zejména vlhčí místa ve skalních štěrbinách a dutinách. U ptáků je to např. jeřábek lesní, datel černý, strakapoud bělohřbetý, datlík tříprstý, puštík bělavý, kulíšek nejmenší, jestřáb lesní, čáp černý, krkavec velký, králíček obecný i ohnivý. Ze savců pak zdejší biotop využívá např. veverka obecná, jelen obecný, srnec obecný, jezevec lesní, vyskytuje se zde i rys ostrovid či vlk obecný.

Podzemní jeskynní úkryty pak, jak již bylo uvedeno výše, využívají jako úkrytová stanoviště zejména zástupci řádu letounů (*Chiroptera*). Sledování výskytu a početnosti letounů je prováděno od roku 1977 Josefem Wagnerem, Petrem Piechowiczem a členy ZO ČSS 7-01 Orcus Bohumín. Výsledky každoročních sčítání jsou předávány orgánům ochrany přírody a vkládány do Nálezové databáze ochrany přírody.

Tab. Výsledky zimního sčítání letounů v jeskyni Ondrášovy díry (WAGNER 2001, WAGNER in verb., Nálezová databáze ochrany přírody)

Zkratky:

- Mmys - netopýr vousatý (*Myotis mystacinus*, Kuhl, 1817)
Mmyo - netopýr velký (*Myotis myotis*, Borkhausen, 1797)
Mema - netopýr brvitý (*Myotis emarginatus*, Geoffroy, 1806)
Mnat - netopýr řasnatý (*Myotis nattereri*, Kuhl, 1817)
Paur - netopýr ušatý (*Plecotus auritus*, Linnaeus, 1758)
Mdau - netopýr vodní (*Myotis daubentonii*, Kuhl, 1817)
Enil - netopýr severní (*Eptesicus nilssonii*, Keyserling et Blasius, 1839)
Rhip – vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*, Bechstein, 1800)

Datum \ druh	Mmys	Mmyo	Mema	Mnat	Paur	Mdau	Enil	Rhip
12. 2. 1977	3	8	–	–	–	–	–	–
17. 12. 1977	3	3	–	–	–	–	–	–
28. 10. 1978	1	1	–	–	–	–	–	–
27. 1. 1979	8	8	1	–	–	–	–	–
23. 2. 1980	3	11	–	–	–	–	–	–
7. 2. 1981	4	8	–	–	–	–	–	–
15. 2. 1986	–	4	–	–	–	–	–	–
24. 1. 1987	1	12	–	2	–	–	–	–
28. 12. 1987	3	5	2	–	1	–	–	–
20. 11. 1988	–	1	–	–	–	–	–	–
4. 2. 1990	3	7	–	–	1	1	–	–
24. 3. 1991	10	6	2	2	–	1	–	–
24. 2. 1992	10	6	–	–	–	–	–	–
13. 2. 1993	1	7	–	–	–	–	–	–
29. 1. 1994	1	7	2	1	–	–	–	–
26. 1. 1995	–	5	1	–	–	–	–	–
25. 2. 1996	–	8	–	1	–	–	–	–
16. 2. 1997	11	12	7	3	–	–	–	–
15. 2. 1998	2	8	–	–	–	–	–	–
2. 3. 2000	3	12	–	–	–	–	–	–
26. 11. 2000	–	9	–	–	–	3	–	–
3. 2. 2001	–	14	–	1	–	18	–	–
13. 1. 2002	9	11	3	2	–	–	–	–
28. 12. 2002	7	12	–	1	–	–	–	–
18. 1. 2004	5	5	–	1	–	–	–	–
10. 12. 2004	6	6	5	–	–	1	–	–
1. 2. 2008	1	12	6	–	–	2	–	2
10. 3. 2012	4	17	1	–	–	–	–	2
1. 1. 2013	7	11	5	–	–	–	–	–

27. 3. 2013 (Wagner nepubl. data)	8	15	3	–	–	–	1	–
11. 1. 2015		12	13	–	–	–	–	8
14. 1. 2016	10	19	1	–	–	–	–	8
11. 3. 2017	8	20	–	–	–	–	–	1
5. 3. 2018	33	24	1	3	–	–	–	3
26. 3. 2019	6	18	–	–	–	–	–	2
22. 2. 2020	8	10	–	–	–	3	1	3
4. 1. 2021	6	13	3	–	–	1	–	4
26. 1. 2022	6	11	1	–	–	–	–	2
1. 1. 2023	8	17	–	–	–	–	–	36
4. 1. 2024	3	13	–	–	1	–	–	56

Další údaje (WAGNER 2001). 23. 12. 1978 – 4 Mmys, 4 Mmyo; 17. 3. 1979 – 5 Mmys, 2 Mmyo; 29. 4. 1979 – 4 Mmys, 8 Mmyo; 4. 11. 1979 – 1 Mmys, 3 Mmyo; 15. 12. 1979 – 3 Mmys, 5 Mmyo; 19. 1. 1980 – 4 Mmys, 10 Mmyo; 26. 4. 1980 – 6 Mmyo; 17. 5. 1980 – 2 Mmyo; 2. 11. 1980 – 2 Mmys, 5 Mmyo; 25. 12. 1980 – 4 Mmys, 5 Mmyo; 14. 3. 1981 – 2 Mmys, 5 Mmyo.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
plazi			
ještěrka živorodá <i>Zootoca vivipara</i>	silně ohrožený	NT	vlhčí místa ve skalních štěrbinách a dutinách
savci			
vrápenec malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	kriticky ohrožený	VU	pravidelně zimující v jeskynních prostorách, 1. 1. 2023 36 ex., 15. 1. 2024 56 ex., v předchozích letech většinou nižší jednotky ex.
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	kriticky ohrožený	NT	pravidelně zimující v jeskynních prostorách, početnost max. do 25 jedinců, 1. 1. 2023 17 ex., 4. 1. 2024 13 ex.
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	kriticky ohrožený	NT	pravidelně zimující v jeskynních prostorách, 2023 a 2024 0 ex., v předchozích letech nižší jednotky ex.
netopýr vousatý <i>Myotis mystacinus</i>	silně ohrožený	-	pravidelně zimující v jeskynních prostorách, 4. 1. 2024 3 ex., 1. 1. 2023 8 ex., v předchozích letech většinou do 10 ex.
netopýr severní <i>Eptesicus nilssonii</i>	silně ohrožený	-	nepřavidelně zimující v jeskynních prostorách, vzácný výskyt, naposled 22. 2. 2020 1 ex.
netopýr řasnatý <i>Myotis nattereri</i>	silně ohrožený	-	nepřavidelně zimující v jeskynních prostorách, vzácný výskyt, naposled 5. 3. 2018 3 ex.
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	silně ohrožený	-	nepřavidelně zimující v jeskynních prostorách, vzácný výskyt, 22. 2. 2020 3 ex., 4. 1. 2021 1 ex.
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>	silně ohrožený	-	nepřavidelně zimující v jeskynních prostorách, vzácný výskyt, naposled 4. 1. 2024 1 ex.

* dle červených seznamů ČR:

Obratlovci: VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje; Chobot & Němec (2017)

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Z abiotických disturbančních činitelů má nejpodstatnější vliv narůstající sucho. Vlivem sucha a nárůstu teplot může docházet k ovlivnění výskytu vlhkomilnějších druhů, jako je např. ještěrka živorodá, nebo k ovlivnění druhového zastoupení hibernujících netopýrů. Vlivem sucha též může dojít i ke změně mikroklimatu v jeskynním systému. Naopak intenzivní přívalové deště by mohly mít vliv na případné sesuvy půdy.

b) biotické disturbanční činitele

Z biotických disturbančních činitelů zde nejvýznamnější roli hraje vegetace. Z hlediska ochrany netopýrů je nezbytné zachovávat jejich vegetací chráněné letové trasy, vegetace však zároveň může blokovat vchody do jeskynních prostor a bránit tak volnému průletu netopýrů nebo proudění vzduchu. Důležitá je tedy určitá vyváženost mezi těmito dvěma zájmy. K zavalení vstupů může dojít i následkem vývrátů vzrostlých stromů rostoucích v jejich blízkosti. Stromy však mohou znamenat riziko i z hlediska sesuvů půdy (jejich kořeny či vývraty mohou destabilizovat skalní bloky či doposud stabilní svahy). Charakter pseudokrasových lokalit může vést ke zvýšenému riziku zřícení či sesuvu horniny a tento problém mohou zhoršovat velké stromy vyrůstající ze skalních bloků nebo voda stékající po povrchu. Vliv ostatních biotických disturbančních činitelů se zde nepředpokládá.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Ondrášovými dírami se jako první seriózně zabýval S. Novosad v roce 1956 a po něm i J. Foldyna. Od roku 1969 začali s komplexními výzkumy této jeskyně, otvírkovými pracemi v okolních terénních depresích, prolongacemi ve známých částech Ondrášových děr, sledováním gravitačních posunů v podzemí členové Základní organizace České speleologické společnosti ORCUS z Bohumína a tyto práce zde vedou i v současnosti.

Návrh na vyhlášení jeskynního systému za chráněný přírodní výtvar byl podán Josefem Wagnerem ze ZO České speleologické společnosti 7-01 ORCUS dne 10. 10. 1983. Vyhlášovací řízení probíhalo do roku 1990, kdy byl vyhláškou ONV ve Frýdku-Místku dne 15. 3. 1990 určen chráněný přírodní výtvar Ondrášovy díry.

Území je od doby svého vyhlášení v roce 1990 součástí CHKO Beskydy, aktuálně III. zóny. Od roku 2004 je zahrnuto v Ptačí oblasti Beskydy, o rok později se stalo i součástí Evropsky významné lokality Beskydy.

b) lesní hospodářství

V prostoru vyhlášeném jako přírodní památka byly porosty vzhledem ke své poloze v hřebenové části, nepříliš prudké expozici a blízkosti osídlení obhospodařovány běžným způsobem jako lesy hospodářské. V současnosti je v prostoru ZCHÚ smrková tyčovina s vtroušenými listnáči.

Použití lesní techniky (UKT, LKT, SLKT, harvestory) v prostoru ZCHÚ by mohlo negativně ovlivnit vlastní jeskynní systém (například řícení stropů). Dle publikovaných materiálů (Foldyna 1968), dochází k pokračujícímu pohybu bloků rozvolněného skalního masivu. Zvýšená aktivita v nadzemním prostoru (pojezd lesní techniky) může ovlivnit i podzemní prostory.

c) myslivost

Dle ÚHÚL je PP Ondrášovy díry součástí honitby CZ8107206018 Satina. Území přírodní památky není myslivecky využíváno a nejsou zde myslivecká zařízení.

d) rekreace a sport

Přes území ZCHÚ je vedena značená turistická trasa – zelená z Frýdlantu na Lukšinec, žlutá z Malenovic opět na Lukšinec. Zde se obě značky napojují na turistickou trasu Ostravice – Lysá hora (červená). Toto napojení je od hranice PP Ondrášovy díry vzdáleno jen cca 50 m. Na červené turistické trase probíhá monitoring návštěvnosti pomocí sčítacích pyrometrických čidel, a to již nepřetržitě více jak 10 let. Průměrný počet průchodů za období posledních 10 let činí 807 průchodů denně, přičemž víkendový průměr je dokonce 1411 průchodů denně! Vývoj návštěvnosti na Lysé hoře je kromě individuálního turismu ovlivňován také konáním řady organizovaných akcí, které nemalou měrou přispívají k vysoké návštěvnosti tohoto vrcholu.

Absolutní maximum bylo zaznamenáno dne 26. 1. 2019, kdy probíhal závod LH24, a čidlo Na větrech zaznamenalo 6319 průchodů za 24 hodin!

Vzhledem k tomu, že vlastní ZCHÚ je vyznačeno v turistických mapách, je zde riziko rušení hibernujících netopýřů ze strany turistů velmi vysoké. Po výše popsané trase je také přes území vedena naučná stezka Lysá hora, přičemž jeden z informačních panelů je umístěn v těsné blízkosti této přírodní památky a pojednává o fenoménech lokality.

e) jiné způsoby využívání

Jeskyně je využívána speleology k výzkumné činnosti. V minulosti byla v jeskyních sledována mikroklimatická data – vlhkost a teplota. Sledovány byly a dosud jsou posuny kamenných bloků. Také je zde prováděn monitoring společenstev netopýřů zimujících v jeskyni. Jeskyně byly jedním z objektů výzkumu projektu Ochrana vybraných jeskyní a krasových jevů ve zvláště chráněných územích ČR, který probíhal v letech 2019-2023.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- Území PP Ondrášovy díry patří dle § 8 odst. 2, písm. a) do kategorie lesa zvláštního určení – lesy v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách.
- Přírodní památka je součástí lesního hospodářského celku (LHC) Ostravice, pro který je aktuálně zpracován nový desetiletý lesní hospodářský plán (LHP) s platností od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2034.
- Přírodní lesní oblast 40 – Moravskoslezské Beskydy s platností oblastního plánu rozvoje lesa (OPRL) do roku 2040.
- Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit v platném znění: Evropsky významná lokalita (EVL) Beskydy.
- Nařízení vlády č. 687/2004 Sb., kterým se vymezuje Ptačí oblast Beskydy.
- CHOPAV Beskydy – nařízení vlády ČSR č. 40/1978 Sb.
- Plán péče pro CHKO Beskydy na období 2019–2028.
- Souhrn doporučených opatření o EVL Beskydy, schválený v roce 2021.
- Územní plán Malenovice a Ostravice

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	40 – Moravskoslezské Beskydy
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Ostravice
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	4,36
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2025 do 31. 12. 2034
Organizace lesního hospodářství	Lesy ČR, s.p., LS Ostravice

Přírodní lesní oblast: 40 – Beskydy				
SLT	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
5F	Svěží kamenitá jedlová bučina	BK 5–7, JD 3–5, JV 1–2, LP, JLH, SM, TS	2,79	63,99
5Y	Skeletová jedlová bučina	BK 5–7, JD 1–3, BR 1–3, SM 1–3, KL, LPM	0,11	2,47
6F	Svěží kamenitá smrková bučina	BK 3–5, JD 1–3, SM 1–3, KL 1–2, JLH, TS	1,34	30,69
6N	Kyselá kamenitá smrková bučina	BK 3–5, SM 3–5, JD 1–3, BR, JR	0,12	2,85
Suma			4,36	100

*) Přirozená skladba stanovena dle OPRL 40 – ÚHÚL Brandýs n. L., pobočka Frýdek-Místek, 2020

**) Výměry SLT jsou získány z digitální vrstvy typologie (OPRL 2020) – http://geoportal1.uhul.cz/wms_oprl/

Přílohy:

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

M4 – Typologická mapa

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Vzhledem k tomu, že objekty neživé přírody jsou hlavním předmětem ochrany přírodní památky Ondrášovy díry, jsou podrobně popsány již v kapitole 2.1.

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. Ekosystémy

ekosystém:	S3B Jeskyně nepřístupné veřejnosti	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
jeskyně bez antropogenního poškození, zajišťující vhodné podmínky pro hibernující živočichy v zimním období	V minulosti opakovaně došlo k nepříznivému působení člověka v podzemních prostorách, zejména k rušení zimujících netopýrů Aktuálně je vstup zabezpečen (blíže viz tab. B. – útvary neživé přírody)	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

B. druhy

druh:	vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
každoroční výskyt v době zimování, jednotky až desítky jedinců	Druh hibernuje na lokalitě každoročně v jednotkách jedinců, v posledních dvou letech až v desítkách jedinců.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zlepšující se
druh:	netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
každoroční výskyt v době zimování, desítky jedinců	Druh hibernuje na lokalitě každoročně v desítkách jedinců.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
druh:	další druhy podřádu <i>Microchiroptera</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
pravidelný výskyt druhů netopýr vousatý a netopýr brvitý, nepravidelný výskyt druhů n. severní, n. řasnatý, n. vodní, n. ušatý	Netopýr vousatý se na zimovišti vyskytuje víceméně každoročně v jednotkách, zcela výjimečně v desítkách jedinců, netopýr brvitý v jednotkách jedinců. Ostatní druhy jako netopýr severní, n. řasnatý, n. vodní a n. ušatý se na zimovišti vyskytují nepravidelně v jednotkách jedinců.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

C. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	pseudokrasové jeskyně	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
přechozí prostory jeskyní	V jeskynních prostorách dochází k posunu skalních bloků. ZO ČSS 7-01 ORCUS Bohumín stav průběžně monitoruje.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
jeskyně bez antropogenního poškození, zajišťující vhodné podmínky pro hibernující živočichy v zimním období	V minulosti opakovaně došlo k nepříznivému působení člověka v podzemních prostorách, zejména k rušení zimujících netopýrů (negativní dopad na předmět ochrany). V dalších letech byla opakovaně instalována mříž na hlavním vstupu do jeskyní, která však byla pravidelně ničena vandaly. Momentálně zde mříž instalována není, vchod je níže zabezpečen pomocí I profilu zajištěným imbusovým šroubem.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Kolize zájmů předmětů ochrany se nepředpokládá.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
1	Les zvláštního určení	5 F, 5 Y, 6 F, 6 N	.
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin odvozená od přirozené:			
SL	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)		
T			
5 F	BK 5–7, JD 3–5, JV 1–2, LP, JLH, SM, TS	6 F	BK 3–5, JD 1–3, SM 1–3, KL 1–2, JLH, TS
5 Y	BK 5–7, JD 1–3, BR 1–3, SM 1–3, KL, LPM	6 N	BK 3–5, SM 3–5, JD 1–3, BR, JR
Porostní typ A		Porostní typ B	
Fragment přirozeného lesa na skalnatém hřebeni Lukšince.		Stanovištně nepůvodní smrčiny	
Základní rozhodnutí			
Hospodářský způsob (forma)		Hospodářský způsob (forma)	
- (samovolný vývoj)		- Podrostní/(účelový výběr)	
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty			
Udržení samovolného vývoje a snižování lidských aktiv v okolí		Dosáhnout zastoupení všech dřevin přirozené dřevinné skladby, zvýšit celkovou stabilitu porostů, zajistit příznivou prostorovou a věkovou strukturu porostů. Postupné zvyšování prvků přírodního lesa – zlomy, souše, vývraty, rozkládající se dřevo. V budoucnu možný přechod do samovolného vývoje.	
Způsob obnovy a obnovní postup			
Neprovádí se		Převážně se jedná o porosty s převahou SM - postupně obnovovat pomocí skupinovitě výběrných sečí – intenzita hlavně ve SM se snahou maximálně uvolnit všechny listnáče a JD. Snaha o vytvoření věkově i druhově diferencovaných porostů vedoucí k postupnému zvyšování podílu jádrových porostů.	
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu			
Neprovádí se		Jamková sadba, přednostně podsadby. Při umělé obnově porostů pouze stanovištně vhodné dřeviny – zejména JD, KL, JS, JLH. V případech umělého vnášení JD na území ZCHÚ a jeho ochranného pásma, ať formou podsadeb či zalesnění na eventuálně vzniklých holinách, používat sadebního materiálu z přírodně blízkých podmínek (stejná PLO a LVS),	
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)			
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově	
	BK, JD, KL, JS, JL	Při umělých výsadbách kromě pravidelného sponu využít i výsadbu do skupin s nepravidelnými rozestupy.	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,			

Zmlazení jedle by mělo být dle jeho charakteru ochráněno proti poškození zvěří nátěry nebo mechanickými prostředky.	Zmlazení JD chránit dle jeho charakteru proti poškození zvěří nátěry nebo mechanickými prostředky. V případě vzniku rozsáhlejších ploch chránit přirozené zmlazení, případně výsadby v oplocenkách. Dospívající porosty 35–80 let: interval 1× za decennium, mírné zásahy na podporu příměsí. Ve všech fázích výchovy ponechávat perspektivní jedince pro vznik doupných stromů.
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb	
Neprovádí se žádné nahodilé těžby.	. Provádění nahodilých těžeb dle rozhodnutí.
Poznámka: V ochranném pásmu přípustné pouze nahodilé těžby pro kůrovce atraktivní hmoty smrku.	

Přílohy:

M4 – Lesnická mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

b) péče o populace rostlin a hub

V PP Ondrášovy díry nejsou potřeba žádná speciální opatření ve vztahu k péči o zdejší populace rostlin a hub.

c) péče o populace a biotopy živočichů

Vzhledem k prokázané extrémní citlivosti netopýrů k vyrušování je nutné vstupy zabezpečit instalací mříží a zabránit vstupu do jeskyní v období zimního spánku netopýrů. Podstatným důvodem je také zajištění bezpečnosti návštěvníků. Některé z jeskyní v Beskydech byly v minulosti využívány trampy k přenocování v zimním období.

V případě instalace mříží je nezbytné konzultovat parametry mříží, zejména vletových otvorů pro netopýry, s odborníky z České společnosti pro ochranu netopýrů (ČESON); optimální rozměr vletových otvorů by měl být 130–150 mm (svislý rozměr) x 450–750 mm (vodorovný rozměr), a to s ohledem na neochotu některých druhů proletovat užšími štěrbinami. Mříže je potřeba instalovat tak, aby neovlivňovaly proudění vzduchu. U vertikálních šachet je také potřeba před osazením mříže vybudovat nízký okraj, který sníží riziko pádu živočichů do podzemních prostor a omezí hromadění hrabanky. Mříže je třeba pravidelně kontrolovat, v případě potřeby provádět údržbu a případná poškození v důsledku vandalismu opravovat co nejdříve.

d) péče o útvary neživé přírody

Při péči o vegetaci v okolí vchodu do podzemního prostoru je třeba najít vhodnou rovnováhu – zachovat vegetaci chráněné letové trasy netopýrů a zároveň předcházet tomu, aby vegetace zablokovala vchod, a tím bránila volnému průletu netopýrů nebo proudění vzduchu. V podstatě je třeba zachovat pokud možno co nejvíc vegetace v okolí vchodu, k odstraňování vegetace by mělo docházet pouze v minimální míře v nezbytných případech. Jiný případ jsou stromy v souvislosti s rizikem sesuvu půdy. Charakter pseudokrasových lokalit může vést ke zvýšenému riziku zřícení či sesuvu horniny. Problém mohou zhoršovat velké stromy vyrůstající ze skalní stěny nebo voda stékající po povrchu. Existuje řada možných řešení těchto problémů, vhodné je vždy konkrétní situaci konzultovat s geologem. Možná řešení pro zajištění přístupu do jeskyní a bezpečnosti osob provádějících monitoring netopýrů:

- Odstranění převislých stromů a uvolnění horniny.
- Vyztužení uvolněné či nestabilní horniny pomocí svorníků.
- V krajním případě použití ocelové sítě, připevněné svorníky ke skalní stěně nad vchodem (prevence pádu horniny).

d) zásady jiných způsobů využívání území

Je nezbytné vyloučit jakékoliv „trhací práce“ či výstavbu komunikací.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

b) péče o populace a biotopy živočichů

Z důvodu negativního vlivu návštěvníků jeskynních prostor na zimující letouny je nezbytné udržovat jeskynní prostory zabezpečené proti nežádoucímu vstupu osob.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Opatření v ochranném pásmu 50 m je nezbytné provádět v souladu s rámcovými směrnicemi péče o les podle SLT.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Hranice v terénu je označena klasickým pruhovým značením, které bude v případě potřeby obnovováno. Problematika velikosti ZCHÚ je popsána v bodě 1.4. V rámci obnovy LHP je třeba vylíšit území jako samostatné porostní skupiny (či skupinu). Geometrické zaměření MZCHÚ dosud neproběhlo a mělo by být provedeno. Území nově je vyznačeno dvěma hranečníky se státním znakem, doplněnými o informační tabulku s textem vztahujícím se k předmětnému území.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhláovací dokumentace

Bude-li provedeno geometrické zaměření (viz výše), bude MZCHÚ nově vyhlášeno na takto definované souřadnice lomových bodů.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Případný monitoring zimujících letounů či geovědní výzkumy v jeskyních jen se souhlasem OOP.

c) ostatní

Bez návrhů.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Jeskyně jsou zimovištěm několika druhů netopýrů. Z tohoto důvodu je třeba vyloučit vstup do jeskyní v období jejich hibernace, v nezbytných případech omezit pohyb na prostory mimo zimoviště.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Hřbet Lukšince představuje učebnicovou (a i v zahraniční literatuře často citovanou) lokalitu působení svahových procesů, které zahrnují hluboké svahové deformace, sesuvy, skalní řízení a suťové proudy /„debris flow“/. Stávající informační panely je vhodné doplnit o výše uvedené skutečnosti.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

- průběžně monitorovat populaci zimujících netopýrů a vrápenců,
- pokračovat v měření pohybů skalních bloků,
- zpracovat geologický a morfologický IP
- sledovat zvolené indikátory.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnova a údržba uzamykatelné mříže na vstupním otvoru do jeskyně	1	1×	30 000
Obnova pruhového značení	1 400m	1×	3 500
Geodetické zaměření PP	1 400m	1×	50 000
Údržba a obnova hraničníků či panelů	3 ks	1x	15 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			98 500

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Bouda T., Kapustová V. (2022): Half year of ground microexhalations temperature monitoring on landslides in Moravian-Silesian Beskids. - State of Geomorphological Research in 2022., vol 20, 14-15.
- Buček A. & Lacina J. (1999): Geobiocenologie II, Geobiocenologická typologie krajiny České republiky. – MZLU v Brně.
- Culek M. et al. (1996): Biogeografické členění České republiky, II. díl. - AOPK ČR, Praha.
- Demek J. et al. (1987): Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. - Academia, Praha, 584 s.
- Foldyna J. (1968): Pseudokras v godulských vrstvách dílčího příkrovu godulského (Moravskoslezské Beskydy). - Sborník vědeckých prací Vysoké školy báňské v Ostravě, řada hornicko-geologická, 14 (2): 83–105, il. + 1 příl.
- Havlová P. (2014): Morfologická charakteristika zimovišť netopýřů ve vztahu k WNS onemocnění. - Ms., Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Přírodovědecká fakulta, Katedra ekologie a životního prostředí. 35 s., mapa, 40 grafů, tabulka.
- Hromas J. et al. (2009): Chráněná území ČR, svazek 14 – Jeskyně. - AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 608 s.
- Chobot K. & Němec M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. - Příroda 34: 1–182.
- Kašing M. (2015): Mechanismus proudění vzduchu ve Velké Ondrášově jeskyni. - Ms., Diplomová práce. Ostravská univerzita v Ostravě, Přírodovědecká fakulta.
- Kašing M., Lenart J. (2025): Cave airflow mechanism of a crevice-type cave: A case study from Czechia. - International Journal of Speleology [online]. 2020, 49, 1 [cit. 2025-04-29], s. 55-67.
- Kolektiv autorů (2006): Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000. – Planeta, 9.
- Kotouč M. (2011): Predispozice a struktura hluboké svahové deformace na Lukšinci (masiv Lysé Hory): analýza pseudokrasových jeskynních systémů. - Ms., Diplomová práce. Ostravská univerzita v Ostravě, Katedra fyzické geografie a geoekologie.
- Lenart J. (2012): Dynamika mikroklimatu rozsedlinových jeskyní české části Vnějších Západních Karpat (na příkladu vybraných lokalit). - Slovenský kras. 50, 2, s. 211-218.
- Lenart J., Miklín J. (2017): Pseudokarst caves of the Outer Western Carpathians, Czechia. - Journal of Maps [online]. 2017, 13, 2 [cit. 2025-04-29], s. 37-46.

- Lenart J. (2015): Morphological patterns of crevice-type caves in sedimentary rocks of the Outer Western Carpathians (Czech Republic). - *Journal of Cave and Karst Studies* [online]. 2015, 77, 3 [cit. 2025-04-29], s. 165-176.
- Lenart J., Šesták L. (2016): Gravitační posuny skalních bloků ve flyšových Karpatech. - *Zprávy o geologických výzkumech* [online]. 2016, 49 [cit. 2025-04-29], s. 239-246.
- Kolektiv autorů (1998): OPRL Přírodní lesní oblast č. 40 Beskydy. - Ms., depon. in ÚHÚL Brandýs n. L. pobočka: Frýdek-Místek.
- Menčík E. et al. (1983): Geologie Moravskoslezských Beskyd a Podbeskydské pahorkatiny. - ÚÚG, Praha.
- Míchal I. & Petříček V. (1999): Péče o chráněná území, II Lesní společenstva. - AOPK ČR, Praha, 713 s.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. - *Academia, Studia Geographica* 16.
- Servus M. (2004): Plán péče o PP Ondrášovy díry na období 2005–2014. - Ms., depon. in Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- Müller J. & Wolf P. (2014): Plán péče o PP Ondrášovy díry na období 2015–2024. - Ms., depon. in Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm.
- Skalický V. (1988). Regionálně fyto geografické členění. - Academia, Praha.
- Stacke V., Tábořík P. (2015): Interaction of the hillslopes and valley bottoms on the NW slope of the Lysá hora Mt., the highest peak of the Western Beskids. - *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, Vol. 10, No. 2, p. 159 – 174.
- Šesták L. (2016): Mikropohyby skalních bloků v sesuvných územích Vnějších Západních Karpat - Ms., Diplomová práce. Ostravská univerzita v Ostravě, Přírodovědecká fakulta, 69 s., 3 str. mapových příloh
- Wagner J., Demek J. & Stráník Z. [eds] (1990): Jeskyně Moravskoslezských Beskyd a okolí. Praha: Česká speleologická společnost - Základní organizace 7-01 ORCUS Bohumín, 131 s. Knihovna České speleologické společnosti, sv. 18.
- Wagner J. (2001): Zimoviště netopýrů v Nížkém a Hrubém Jeseníku, Oderských vrších a Moravskoslezských Beskydách. - *Vespertilio* 5: 287–302.

Internet:

- <http://nature.hyperlink.cz/Beskydy/Liskova.htm>
- Agentura ochrany a přírody krajiny ČR -
http://mapmaker.nature.cz/wmsconnector/com.esri.wms.Esrimap/aopk_biotope_wms
<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1805>
- AOPK ČR, Ústřední seznam ochrany přírody -
<http://drusop.nature.cz/>
- Český hydrometeorologický ústav, Odbor klimatologie - <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>
<http://heis.vuv.cz/data/spusteni/identchk.asp?typ=0>
- Nahlížení do katastru nemovitostí ČR - <http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/VyberParcelu.aspx>
- Portál veřejné správy České republiky, Mapové služby -
<http://map.env.cz/mapmaker/cenia/portal/index.php>
- Ústav pro hospodářskou úpravu lesů - Oblastní plány rozvoje lesa (OPRL) -
http://geoportal1.uhul.cz/wms_oprl/
- Základní organizace České speleologické společnosti 7-01 ORCUS Bohumín - <http://www.orcusspeleo.cz>

4.3 Seznam používaných zkratk

- AOPK – Agentury ochrany přírody a krajiny ČR
 IUCN – Světový svaz ochrany přírody
 JESO – Jednotná evidence speleologických objektů
 LHP – lesní hospodářský plán
 LHC – lesní hospodářský celek

LHO – lesní hospodářská osnova
LT – lesní typ
SLT – soubor lesních typů
MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území
PP – přírodní památka
ONV – Okresní národní výbor
OP – ochranné pásmo
OPRL – Oblastní plány rozvoje lesů
OkÚ – okresní úřad
PLO – přírodní lesní oblast
ZCHÚ – zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Moravskoslezské

(na zpracování se podíleli: Ing. Jaroslav Müller, Mgr. Petr Wolf, Ph.D., Ing. Jana Dočkal Machů, Mgr. Michaela Slezáková)

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Tabulka T1 – Popis lesních porostů a výčet doporučených zásahů v nich k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice/porostní typ	dřeviny	zastoupení dřevin (%)	stupeň přiroze -nosti	doporučený zásah	naléhavost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
Popis porostní skupiny: Postupně se rozpadající smrčina s vtroušeným KL, BK a JD na skalnatém hřebeni Lukšince, četné souše, zlomy.									
108 A 5b		1,42	1/B	SM	92	5	Pouze výběr SM k uvolnění korun všech dalších dřevin a stromů ohrožujících návštěvníky na turistické značce.	3	
				BK	2				
				JD	2				
				JR	2				
				KL	2				
Popis porostní skupiny: Postupně se rozpadající smrčina s vtroušeným KL, BK a JD na skalnatém hřebeni Lukšince, četné souše, zlomy.									
108 A 7b		0,50	1/B	SM	100	5	Pouze výběr SM k uvolnění korun všech dalších dřevin a stromů ohrožujících návštěvníky na turistické značce.	3	
Popis porostní skupiny: Postupně se rozpadající smrčina s vtroušeným KL, BK a JD na skalnatém hřebeni Lukšince, četné souše, zlomy.									
108 A 9b		0,93	1/B	SM	100	5	Pouze výběr SM k uvolnění korun všech dalších dřevin a stromů ohrožujících návštěvníky na turistické značce.	3	
Popis porostní skupiny: Postupně se rozpadající smrčina s vtroušeným KL, BK a JD na skalnatém hřebeni Lukšince, četné souše, zlomy.									
112 G 5c		0,15	1/A	SM	90	5	Pouze výběr SM k uvolnění korun všech dalších dřevin + výběr stromů ohrožujících návštěvníky na turistické značce, hmotu ponechat na místě.	3	
				KL	10				
Popis porostní skupiny: Postupně se rozpadající smrčina s vtroušeným KL, BK a JD na skalnatém hřebeni Lukšince, četné souše, zlomy.									
112 G 7a		0,84	1/B	SM	100	5	Pouze výběr SM k uvolnění korun všech dalších dřevin + výběr stromů ohrožujících návštěvníky na turistické značce, hmotu ponechat na místě.	3	
Popis porostní skupiny: Postupně se rozpadající smrčina s vtroušeným KL, BK a JD na skalnatém hřebeni Lukšince, četné souše, zlomy.									
112 H 7a		0,49	1/B	BK	2	5	Pouze výběr SM k uvolnění korun všech dalších dřevin + výběr stromů ohrožujících návštěvníky na turistické značce, hmotu ponechat na místě.	3	
				KL	2				
				JD	2				
				SM	94				
Popis porostní skupiny: Fragment přirozeného lesa na skalnatém hřebeni Lukšince.									
112 H 16a		0,07	1/A	BK	70	4	Ponechat samovolnému vývoji bez úmyslné i nahodilé těžby a přibližování dřeva.	-	
				JD	15				
				KL	15				

Vysvětlivky:

JPRL - jednotka prostorového rozdělení lesa, **RS** - rámcová směrnice v textové části plánu péče, **SM** – smrk ztepilý, **JD** – jedle bělokorá, **BK** – buk lesní, **KL** – javor klen,

1) označení JPRL platné v období 2025–2034

2) plošný podíl dřevin dle LHP/LHO

3) stupeň přirozenosti podle následujícího členění: 1 – les původní, 2 – les přírodní, 3 – les přírodě blízký, 4 – les nově ponechaný samovolnému vývoji, 5 – les významný pro biodiverzitu, 6 – les produkční, 7 – les nepůvodní

4) stupeň naléhavosti jednotlivých zásahů, podle následujícího členění:

1. stupeň - zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. stupeň - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).